

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Pedagogická fakulta-katedra pedagogiky a psychologie,
oddělení technologie vzdělávání
prof. PaedDr. Gabriel Švejda, CSc.

Jerónymova 10, 371 15 České Budějovice, ☎+fax: 0042038 7773101
mobil: 00420 728 709 225 e-mail: svejda@pf.jcu.cz

OPONENTNÍ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE
PaedDr. Bedřicha VESELÉHO:

„Rozvíjení nonverbální tvořivosti v oblasti základů technického zobrazování“

Téma předložené dizertační práce je velmi aktuální, a provázající soudobé technické vzdělávání. Technická výchova je velmi vhodný předmět pro rozvíjení tvořivosti, praktických dovedností, racionálního myšlení i představivosti. Zároveň je velmi důležitá pro získávání vztahu k technice jako takové, v současnosti také k vhodné volbě povolání, kdy neustále klesá zájem o studium technických oborů. Zjednodušeně lze konstatovat, že dizertační práce se zabývá rozpracováním problematiky tvořivosti, návrhem efektivního systému výuky rozvíjející tvořivost v oblasti pravouhého promítání a ověřením jeho účinnosti pedagogickým výzkumem v celkem objemném formátu 181 stránek textu s dalšími přílohami. Autor na vybraném segmentu učiva z oblasti prostorové představivosti se zabývá problémem jak co nejlépe rozvíjet tvořivost v technicky orientovaných předmětech. Jako cílovou skupinu si vybral studenty středních škol.

V teoretické části se zaměřil především na vymezení pojmu tvořivost a znaků, které jsou pro ni charakteristické. Popisuje na základě rešerše odborné literatury z poslední doby, specifickou a nespécifickou kreativitu, historické souvislosti původu a rozvoje tvořivosti a faktory ovlivňující tvůrčí činnost. Velmi dobře v této části analyzuje problematiku diagnostiky tvořivosti. Dobře se také zaměřuje na vliv podnětně tvořivého prostředí a možnostem zvyšování nonverbální kreativity nacvičováním prokreativních postupů.

V empirické části dizertační práce velmi kladně hodnotím zejména poctivý a pečlivý přístup autora. Vhodně si vybral prostor pro předvýzkum, když nejprve shromáždil souhrn teoretických východisek se základními pojmy, a vyznačil současný pohled na tvořivost jako východisko pro výzkum. Dále provedl sondy v oblasti tvořivosti na vysokých, základních a středních školách s realizací Torranceho testu se statistickou analýzou dat předvýzkumu. Výsledky předvýzkumu vyhodnotil s doporučením pro další zkoumání. Samotný výzkum pak obsahuje všechny potřebné nástroje solidního pedagogického výzkumu s důležitými testy (test tvořivosti zaměřený na prostorovou představivost, včetně popisu zásahu u experimentální skupiny, test zaměřený na technickou tvořivost a rozšiřující část doplňujících dat). Pečlivý je i způsob statistického zpracování dat (metodika testování hypotéz, strategie výpočtu statistik, strategie statistického vyhodnocení dat výzkumu). V interpretaci výsledku výzkumu užil autor některá vybraná řešení testu zaměřeného na prostorovou představivost.

Závěr dizertační práce tvoří publikovaný přínos dizertační práce pro pedagogiku a pedagogickou praxi, včetně obecných doporučení pro školskou praxi. Oponovaná práce má velmi vyvážený přínos jak ve své teoretické části (vymezení základních pojmů specifická

a nespecifická kreativita, vliv podnětně tvořivého prostředí, možnosti nonverbální kreativity), tak v části experimentální. Zde autor předkládá ucelený projekt na vytvoření účinného systému zvyšování specifické tvořivosti a ověřil jeho účinnost v pedagogické praxi. Vytvořil pro samotný kreativní výcvik programy v programovacím jazyce PASCAL, které generují ze dvou pohledů třetí (chybějící) pohled. Dizertační práce přináší mnoho námětů pro zdokonalování těchto metod a postupů jak využít kreativitu a vytvářet pro toto dostatek tvořivého podnětného prostředí. Pro samotný edukační proces je přínosný fakt, že je vhodné někdy přejít od algoritmických úloh k úlohám poskytujícím více variant řešení.

Závěrem konstatuji, že předložená dizertační práce k oponentuře je tématicky velmi aktuální a pro pedagogickou praxi nejen potřebná, ale i přínosná ve svém reálném zaměření. Cíl dizertační práce byl splněn. Zvolené metody jak v oblasti teoretické, tak praktické jsou adekvátní řešené problematice a vykazují vyspělost dizertanta se orientovat ve výzkumném prostoru. Dizertační práce přináší reálné výsledky v oblasti technického (ale nejen tohoto) vzdělávání, praktické aplikace podporují další rozvoj specifické tvořivosti. Práce po stránce obsahové i formální splňuje požadavky kladené na toto řízení.

Při obhajobě žádám dizertanta aby zodpověděl na tyto otázky:

1. Proč není sada programů, na kterých v rámci zásahu u experimentální skupiny výcvik probíhal, zařazena jako součást práce?
1. Seznam použité literatury je velice rozsáhlý. Proč jsou do uvedeného seznamu zařazeny i ty publikace, na které se text práce přímo neodkazuje?
2. Podle výsledků výzkumu se výcvikem nepodařilo zvýšit úroveň nespecifické tvořivosti. Jakou podobu by musel mít výcvik, aby se nespecifická tvořivost zvýšila?

Vzhledem k tomu, že oponovaná dizertační práce PaedDr. Bedřicha Veselého „Rozvíjení nonverbální tvořivosti v oblasti základů technického zobrazování“ splňuje podmínky kladené na dizertační řízení, navrhuji tuto dizertační práci k obhajobě, a po její úspěšné realizaci i udělení titulu Ph.D., Vědeckou radou Pedagogické fakulty UK v Praze.

26. 7. 2008